

Stockholms stad

Olof Nordin ./ Stockholm stad
angående **laglighetsprövning enligt kommunallagen**

Möjlighet att lämna yttrande

Ni får tillfälle att yttra er över innehållet i de bifogade handlingarna.

Om ni vill yttra er ska yttrandet vara skriftligt och komma in till domstolen **senast den 4 november 2019**.

Att skicka handlingar till domstolen

Kom ihåg att alltid ange målnumret 3041-19 och vem som är avsändare.

Domstolen tar gärna emot inlagor via e-post. Handlingar som skickas via e-post behöver inte skickas på annat sätt.

Vid frågor går det bra att kontakta domstolen per telefon eller e-post.

Oscar Eliasson
Telefon 08-561 68050

Bifogade handlingar: aktbilaga 30

Kommentarer till yttrande från Idrottsnämnden i Stockholm

Mål 3041-19, avd 33

Avgiftsbeslutets omfattning

Stockholms stads Idrottsnämnd hävdar i sitt yttrande att det endast är de förändrade avgifterna i förhållande till 2018 som omfattas av beslutet 2019-01-29 och som därför kan prövas i ett överklagande.

Att beslutet 2017 om nya avgifter vunnit laga kraft saknar betydelse eftersom beslutet 2019-01-29 omfattar samtliga delar i nämndens avgiftsmodell vad gäller upplåtelse till båtklubbar. Detta framgår tydligt av förvaltningens beslutsunderlag till nämnden. Att vissa avgifter föreslås oförändrade i förhållande till 2018 förändrar ingenting härvidlag. Därvid får beslutsunderlagets beräkningar från 2017 anses tillämpliga även 2019, i den mån de inte är föremål för de nya överväganden som förvaltningen framför vad gäller balanseringen mellan vinter och sommar.

Ur förvaltningens förslag till beslut för 2019:

Kronor	Avgifter 2018		Förslag nya avgifter	
	Avgift exkl. moms	Avgift inkl. moms	Avgift exkl. moms	Avgift inkl. moms
Avgift klubbägd brygga per användbar bryggmeter	100,00	125,00	100,00	125,00
Avgift klubbägd brygga som ligger skyddade, förtöjda eller kopplade till av staden ägda bryggor per användbar bryggmeter	160,00	200,00	160,00	200,00
Avgift brygga ägd av staden per användbar bryggmeter	550,00	687,50	550,00	687,50
Avgift brygga ägd av staden som används uteslutande för torr/sjösättning samt som vågbrytare per användbar bryggmeter	100,00	125,00	100,00	125,00
Årsavgift (sommar och vinter) för markområde per kvadratmeter	-	-	15,00	18,75
Avgift vintersäsong för upplägningsområde per kvadratmeter	15,00	18,75	-	-
Avgift sommarsäsong för nyttjande av upplägningsområde per kvadratmeter	30,00	37,50	-	-

Som synes innehåller kolumnerna under rubriken "Förslag nya avgifter" belopp för såväl bryggor som mark.

Självkostnadsprincipen

Nämnden har låtit göra en inventering av underhålls-och investeringsbehovet och då kommit fram till en ram på 187 Mnr för en tioårsperiod. Det framgår inte av siffrorna, men en stor del av summan gäller investeringar i anläggningar med avsevärd livslängd och som självklart kommer att bokföras som tillgångar för staden¹. Trots det slår man ihop underhållskostnader med utgifter för nyinvesteringar och gör summan till underlag för beräknade avgiftsbehov. Samma underlag ligger till grund för såväl beslutet 2017 som det nu överklagade beslutet.

För det första är det ointressant om beslutet 2019 innebär en höjning eller sänkning (eller oförändrad avgift) i förhållande till tidigare. Vad frågan gäller är om självkostnadsprincipen har tillämpats riktigt eller ej.

Vidare är det då frågan om nämndens faktiska utgifter under en period ska kunna debiteras ut som avgifter, trots att nämndens kostnader under samma period för de gjorda investeringarna är en bråkdel av utgifterna.

Ett huvudskäl till att nämnden tillämpar s.k. komponentavskrivning är att få en jämnare ekonomisk redovisning över tid. En kungstanke med denna redovisningsprincip är att enskilda stora investeringar inte ska slå igenom på resultatet, utan i stället fördelas ut på investeringens beräknade livslängd.

Det är alldeles utmärkt att staden har anammat detta synsätt och tillämpar det i sin redovisning. Desto märkligare är det då att man förnekar båtklubbarna att få del av detta synsätt på en utjämnad ekonomi. Den metod som nämnden tillämpar medför i praktiken att båtklubbarna fullt ut bestrider nämndens utgifter, utan att det finns några motsvarande kostnader. Jag påstår att nämndens avgiftsmodell i kombination med redovisningsprinciperna för komponentbaserade avskrivningar, innebär att nämnden kommer att ha en stor bokförd skuld till båtklubbarna, vilken inte blir helt nedamorterad förrän om 30 – 40 år. Detta har nämnden inte vederlagt.

Nämnden anför om "Stockholmsmodellen" bl. a att "Avgiftsuttaget som debiteras de enskilda båtklubbarna ska spegla de faktiska kostnaderna för drift, underhåll och investeringar". Det är precis det jag också menar och gärna skriver under på, men som nämnden inte tillämpat i det överklagade beslutet. Nämnden skriver också att "avgiftsuttaget som debiteras de enskilda båtklubbarna ska spegla de faktiska kostnaderna för drift, underhåll och investeringar". Hur kan man då samtidigt hävda att det inte alls är dessa kostnader utan stadens utgifter som ska ligga till grund för avgiftsdebiteringen?

För att försvara avgiftsnivåerna griper man i yttrandet till ett resonemang om att utgifter och kostnader i långa loppet går jämnt upp. Visst, men med det synsättet behövs ingen

---

¹ Nämndens skriver i sitt yttrande: "... idrottsnämnden från och med januari 2015 redovisar den största delen av underhållet som investering."

komponentavskrivning. Nämnden talar alltså här emot sina egna principer. Det är just för att det tar så lång (alltför lång) tid att uppnå balans mellan kostnader och utgifter som komponentredovisningen finns och har införts i många organisationer – offentliga såväl som privata. Det nämnden beskriver som "tillfällig svacka i kostnadsutvecklingen" avser alltså enligt nämndens egna uppgifter en tidsperiod om 40 år².

Nämnden gör vidare en poäng av att "i princip alla kostnader" bör kunna läggas till grund för en självkostnadsberäkning, t ex även indirekta kostnader. Det är ingen som ifrågasatt detta – jag är den förste att välkomna en sådan beräkning. Tyvärr använder sig inte nämnden av dessa principer då man blandar in *utgifter för anskaffning* av anläggningstillgångar i kalkylen.

Det är för övrigt lite märkligt att behöva förfalla till att predika elementära bokföringsmässiga principer för att kunna argumentera för olagligheten i det aktuella beslutet. Det torde egentligen räcka med att hänvisa dels till lagtexten, där det uttryckligen står *kostnader* – inte utgifter, dels till förarbetena varav tydligt framgår att lagstiftaren varit medveten om att kostnaden för en investering är något annat än utgiften för anskaffning. I ärlighetens namn och för tydlighetens skull, bör också påminnas om att i förarbetena nämns även räntekostnader som möjliga att inkludera i en självkostnadskalkyl. Detta är samtidigt ytterligare bevis för att det är *kostnader* som ska ligga till grund för självkostnadskalkyler – om fråga vore om utgifter, funnes förstås inga räntekostnader att visa på.

Eftersom nämnden hänvisar till proposition 1993/94:188, vill jag också gärna citera ur den (sid 85):

Att kapitalkostnader ingår i självkostnaderna för en verksamhet i vilken kommunen tar ut avgifter får numera betraktas som en självklarhet. Kapitalkostnaderna består av avskrivningar på tillgångar och av ränta.

Ett ytterligare argument mot att det skulle vara möjligt att jämställa utgifter med kostnader pga. utjämningen över tiden, är att en båtklubb består av dess medlemmar. Om klubben och därmed dess medlemmar ska belastas fullt ut med nämndens utgifter, finns inte motsvarande möjligheter som nämnden hänvisar till för sin del, för klubbens medlemmar. Det är säkerligen inte samma medlemmar som utnyttjar en brygga under dess livstid. Likväl menar nämnden att det är de nuvarande medlemmarna som ska bekosta en sådan investering.

Sammanfattningsvis motsätter jag mig nämndens påstående att jag inte visat att beslutet strider mot självkostnadsprincipen. Tvärtom har nämnden *inte* kunnat visa att avgiftsmodellen som tillämpats för överklagade beslutet är grundat på självkostnader. Nämnden för i stället ett grumligt resonemang om att det jämnar ut sig över tiden, som om det inte funnes en balansräkning med aktiverade investeringar på vilka görs avskrivningar över en längre period. Man kan även notera att nämnden inte underkänner mitt resonemang om kostnader contra utgifter eller det om att kostnaderna uppstår först när aktiverade tillgångar börjar skrivas av.

---

² Beslutsunderlaget med en omfattning på 187 Mnr för underhåll och investeringar avser en tioårsperiod och därtill kommer en avskrivningstid enligt nämnden på 15 – 30 år

Jag har påvisat att ett beslut grundat på självkostnaderna skulle ge avsevärt lägre avgifter, uppskattningsvis på en nivå långt under hälften av de beslutade³. Det råder alltså inte någon tvekan om att den tillämpade modellen ger ett resultat som väsentligt överstiger vad en korrekt tillämpad självkostnadsberäkning skulle ge.

Jag vill också förtydliga att överklagandet gäller beslutet om avgifter i sin helhet – såväl mark- som bryggavgifter; det är ett och samma underlag för alla delar i beslutsunderlaget. Det är för övrigt högst oklart vad fördelningen mellan bryggavgifter och markavgifter grundar sig på. I nämndens beslutsunderlag från hösten 2017 finns ingen förklaring. Inte heller i beslutsunderlaget för det förnyade beslutet i januari 2019 finns någon redovisning eller beräkningsgrund som kan förklara kostnadsfördelningen mellan bryggor och mark. Även av detta skäl måste beslutets laglighet ifrågasättas.

Återförvisning

Eftersom det inte är möjligt för rätten att återförvisa ett olagligförklarat beslut, drar jag tillbaka yrkandet i den delen och nöjer mig med att yrka på beslutets upphävande.

Övrigt

Jag hemställer om muntlig förhandling innan målet avgörs.

En investering är inte en kostnad.

Att utgå från utgifter i stället för (själv)kostnader är inte i enlighet med KL.

Olof Nordin

---

³ Det är svårt att beräkna hur mycket av den planerade 150 % -iga ökningen av omsättningen som är underhåll respektive investeringar, eftersom ingen särredovisning gjorts i beslutsunderlagen till 2017 eller 2019 års beslut. Så mycket torde dock stå klart som att det rör sig om flera tiotals miljoner kronor över en tioårsperiod.